

Alueelliset talousnäkymät Keski-Suomessa keväällä 2011

Alueelliset talousnäkymät -katsaus on työ- ja elinkeinoministeriön julkaisema, kaksi kertaa vuodessa päivitettävä julkaisu, johon on koottu elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten (ELY-keskusten) sekä muiden keskeisten aluetoimijoiden näkemykset seutukuntien nykytilasta ja tulevaisuuden näkymistä. Tämän katsauksen tiedot kerättiin alkuvuodesta 2011. Seuraava katsaus julkaistaan syksyllä 2011.

Valtakunnallinen tiedote ja julkaisu löytyvät internet-sivuilta www.temtoimialapalvelu.fi torstaina 3.3.2011 kello 9.00 lähtien.

Elinkeinoelämän tilanne kehittynyt odotettua paremmin

Vuoden takaiseen ja myös elokuuhun 2010 verrattuna elinkeinoelämän tilanne on kehittynyt odotettua positiivisemmin koko Keski-Suomessa. Marraskuussa julkaistun *Keski-Suomen Aikajanan* mukaan yritysten liikevaihto ja vienti ovat lähteneet nousuun. Henkilöstömäärän osalta lasku näyttää vielä jatkuneen. Myös Jyväskylän ja Jämsän työ- ja elinkeinotoimistojen alueilla tehtyjen yritysharava-haastattelujen perusteella voidaan tehdä samanlaisia johtopäätöksiä. Näkemyksiä talouden vilkastumisesta tukee mm. tilastot raskaan liikenteen määrästä. Määrät ovat nousseet takaisin vuosien 2007–2008 tasolle.

Teknologiayritysten tilauskanta on myös vientiyritysten osalta parantumassa. Yritystukien kysyntä on hyvällä tasolla. Yritykset hakivat Tekesin tutkimus- ja tuotekehityshankkeisiin vähemmän rahaa kuin edellisenä vuonna.

Bioenergian osalta odotellaan edelleen päätöstä Äänekosken biodieselilaitoksesta. Ympäristövaikutusten arviointiprosessi on suoritettu loppuun. Nyt jo on varauduttava bioenergiaraaka-aineen kysynnän kasvuun. Alan kannattavuudessa on epävarmuustekijöitä, jotka vaikuttavat työllisten määrään. Alalla on jonkin verran irtisanomisia ja lomautuksia.

Maataloudessa alkuvuosi on sukupolvenvaihdosten osalta alkanut vilkkaana. Investointienkin osalta näyttää tilanne positiivisemmalta. Saapuneista hakemuksista suurin osa on rakentamisinvestointeja. Lähiruoka-teema on nousemassa usealla taholla uudelleen voimakkaammin esille.

Kauppan investoinnit jatkuvat edelleen korkealla tasolla. Kaupanalalla näyttää olevan vahva luottamus alueen kehitykseen ja talouden kasvuun. Matkailun investointeja on odotettavissa kevään aikana useiden kymmenien miljoonien edestä.

Työvoiman saatavuuden osalta tilanne vaihtelee seuduittain, toimialoittain ja ammattialoittain. Kuten aikaisemminkin sosiaali- ja terveyssektorilla on rekrytointiongelmia. Rekrytointiongelmat kohdentuvat ennen kaikkea julkiselle sektorille. Erikoisammattilaisista on vajetta lähinnä teollisuudessa ja rakennusalalla. Pääsääntöisesti nuorta, hyvin koulutettua työvoimaa on saatavilla. Alueellisen liikkuvuuden tukemiseen on löydettävä keinoja. Myös ammatillisen liikkuvuuden osalta on löydettävä tukikeinoja.

Vuoden 2010 keskimääräinen työttömyys jäi hieman alemmaksi kuin edellisen vuoden. Luku ei kuitenkaan kerro loppuvuoden tilanteesta. Joulukuun työttömien määrä oli 8,5 prosenttia alempana kuin vuotta aikaisemmin. Henkilökohtaisesti lomautettujen määrä oli pudonnut edellisen vuoden joulukuuhun verrattuna peräti 47 prosenttia. Nuoret työttömät aina alle 30-vuotiaisiin saakka on huolenaihe varsinkin Jyväskylän seutukunnalla. Alle 25-vuotiaiden työttömyys on vuodentakaisesta pudonnut vain 7 prosenttia.

Lisätietoja Keski-Suomen ELY-keskuksessa

Ylijohtaja Juha S. Niemelä, puh. 050 500 3681
Kehitysjohdaja Eija Heinonen, puh. 0400 373 757

Lisätietoja seutukunnilla

Kehitysyhtiöiden toimitusjohtajat
Työ- ja elinkeinotoimistojen johtajat
Kunnan- ja kaupunginjohtajat

Alueelliset talousnäkymät kevät 2011 Keski-Suomessa

Keski-Suomi	Tilanne nyt verrattuna vuoden takaiseen	Tilanne 6 kk kuluttua verrattuna nykyhetkeen	Tilanne 12 kk kuluttua verrattuna nykyhetkeen
Elinkeinoelämä ja yritystoiminta	+	+	+
Työttömyyden määrä ja rakenne	+	+	+
Osaavan työvoiman saatavuus	0	0	0
Arviointiasteikko: (++) paljon parempi, (+) parempi, (0) ennallaan, (-) heikompi, (--) paljon heikompi			

Keski-Suomessa asui vuoden 2010 lopussa 273 642 asukasta. Vuoden aikana väkiluku kasvoi 858 henkilöllä. Vuonna 2009 seutukunnassa oli 16 332 toimipaikkaa, joissa työskenteli 62 919 henkilöä. Vuoden 2010 joulukuussa työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta oli 13,1 %, ja työttömiä työnhakijoita oli 16 855.

Keski-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen alue ja samalla Keski-Suomen maakunta muodostuu kuudesta seutukunnasta: Joutsan, Jyväskylän, Jämsän, Keuruun, Saarijärvi-Viitasaaren sekä Äänekosken seutukunnasta. Jyväskylän seutukunnassa asuu yli 60 prosenttia maakunnan väestöstä. Vuonna 2011 Keski-Suomessa ei tapahtunut yhtään kuntaliitosta.

Keski-Suomessa laadintaprosessia kehitettiin jo edellisellä kierroksella tavoitteena muodostaa aluetalouksatsauksesta osa alueellista ennakkointiprosessia. Oleellista on, että seuduilla tarkastellaan tulevaisuutta säännöllisesti ja tämän pohdinnan yhtenä tuloksena on materiaali ministeriölle toimitettavaan aluetalouksatsauksen. Tulokset ovat käytettävissä myös mm. kuntien budjettivalmisteluissa, maakuntaliiton

kanssa käytävissä neuvotteluissa ja eri organisaatioiden toiminnan suunnittelussa. Valmisteluvastuu seutukohtaisista asioista on seuduilla itsellään, joilla on paras näkemys tilanteesta. Käytännössä valmistelu tapahtuu seudullisissa ”osaamis- ja työllisyistyöryhmissä” ja Jyväskylän seudun osalta rakennemuutoksen ohjausryhmässä.

Vuoden takaiseen ja myös elokuuhun 2010 verrattuna elinkeinoelämän tilanne on kehittynyt odotettua positiivisemmin koko Keski-Suomessa. Marraskuussa julkaistun Keski-Suomen Aikajanan mukaan yritysten liikevaihto ja vienti ovat lähteneet nousuun. Henkilöstömäärän osalta lasku näyttää vielä jatkuneen. Myös Jyväskylän ja Jämsän työ- ja elinkeinotoimistojen alueilla tehtyjen yritysharava-haastattelujen perusteella voidaan tehdä samanlaisia johtopäätöksiä. Näkemyksiä talouden vilkastumisesta tukee mm. tilastot raskaan liikenteen määrästä. Määrät ovat nousseet takaisin vuosien 2007–2008 tasolle.

Teknologiayritysten tilauskanta on myös vientiyritysten osalta parantumassa. Yritystukien kysyntä on hyvällä tasolla. Yritykset hakivat Tekesin tutkimus- ja tuotekehityshankkeisiin vähemmän rahaa kuin edellisenä vuonna.

Bioenergian osalta odotellaan edelleen päätöstä Äänekosken biodiesellaitoksesta. Ympäristövaikutusten arviointiprosessi on suoritettu loppuun. Nyt jo on varauduttava bioenergiaraaka-aineen kysynnän kasvuun. Alan kannattavuudessa on epävarmuustekijöitä, jotka vaikuttavat työllisten määrään. Alalla on jonkin verran irtisanomisia ja lomautuksia.

Maataloudessa alkuvuosi on sukupolvenvaihdosten osalta alkanut vilkkaana. Investointienkin osalta näyttää tilanne positiivisemmalta. Saapuneista hakemuksista suurin osa on rakentamisinvestointeja. Lähiruoka-tema on nousemassa usealla taholla uudelleen voimakkaammin esille.

Kaupan investoinnit jatkuvat edelleen korkealla tasolla. Kaupanalalla näyttää olevan vahva luottamus alueen kehitykseen ja talouden kasvuun. Matkailun investointeja on odotettavissa kevään aikana useiden kymmenien miljoonien edestä.

Työvoiman saatavuuden osalta tilanne vaihtelee seuduittain, toimialoittain ja ammattialoittain. Kuten aikaisemminkin sosiaali- ja terveyssektorilla on rekrytointiongelmia. Rekrytointiongelmat kohdentuvat ennen kaikkea julkiselle sektorille. Erikoisammattilaisista on vajetta lähinnä teollisuudessa ja rakennusalailla. Pääsääntöisesti nuorta, hyvin koulutettua työvoimaa on saatavilla. Alueellisen liikkuvuuden tukemiseen on löydettävä keinoja. Myös ammatillisen liikkuvuuden osalta on löydettävä tukikeinoja.

Vuoden 2010 keskimääräinen työttömyys jäi hieman alemmaksi kuin edellisen vuoden. Luku ei kuitenkaan kerro loppuvuoden tilanteesta. Joulukuun työttömien määrä oli 8,5 % alempana kuin vuotta aikaisemmin. Henkilökohtaisesti lomautettujen määrä oli pudonnut edellisen vuoden joulukuuhun verrattuna peräti 47 %. Nuoret työttömät aina alle 30 vuotiaisiin saakka on huolenaihe varsinkin Jyväskylän seutukunnalla. Alle 25 -vuotiaiden työttömyys on vuodentakaisesta pudonnut vain 7 %.

Joutsan seutukunta

Joutsa, Luhanka

Joutsan seutukunnassa asui vuoden 2010 lopussa 5 884 asukasta. Vuoden aikana vähennystä oli 43 henkilöä. Vuonna 2009 seutukunnassa oli 551 toimipaikkaa, joissa työskenteli 963 henkilöä. Vuoden 2010 joulukuussa työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta oli 13,2 %, ja työttömiä työnhakijoita oli 322.

Joutsan seutukunta	Tilanne nyt verrattuna vuoden takaiseen	Tilanne 6 kk kuluttua verrattuna nykyhetkeen	Tilanne 12 kk kuluttua verrattuna nykyhetkeen
Elinkeinoelämä ja yritystoiminta	+	0	+
Työttömyyden määrä ja rakenne	+	+	+
Osaavan työvoiman saatavuus	+	0	0
Arviointiasteikko: (++) paljon parempi, (+) parempi, (0) ennallaan, (-) heikompi, (--) paljon heikompi			

Yleinen tunnelma alueella

Joutsan seutukunnalla tilanne näyttää vuoden 2011 alussa varsin hyvälle. Yrityksien tilanteet ovat parantuneet taantumien jälkeen. Seudulla on vireillä investointeja, jotka vaikuttavat kehitykseen myönteisesti. Konkreettisia kasvun merkkejä ei ole näkyvässä, mutta Joutsan seutu selvisi suhteellisesti hyvin läpi taantumien. Seudun talous- ja elinkeinoelämän tilannetta voisi kuvata varovaisen positiiviseksi.

Elinkeinoelämän ja yritystoiminnan tilanne ja näkymät

Elinkeinoelämän tilanne Joutsan seutukunnalla on suhteellisen vakaa ja merkittäviä muutoksia ei ole odotettavissa. Elinkeinorakenteen osalta voi todeta teollisuuden osuuden laskeneen ja vastaavasti palvelujen kasvaneen. Teollisuuden osuus oli viimeisen tilastotiedon mukaan 22,5 % (25,4 %) ja palvelujen osuus oli 61,4 % (58,2 %).

Teollisuudessa ei ole odotettavissa merkittäviä investointeja, mutta vastaavasti ei myöskään ole tiedossa lopettamisuhkia.

Metallin osalta on nähtävissä, että tilanne on kääntymässä parempaan, mutta varsin hitaasti. Konepajateollisuuden isojen toimijoiden parantunut tilanne alkaa näkyä tilauskantojen lisääntymisenä myös Joutsan seudun yrityksissä.

Seutukunnalla on käynnistynyt hanke biokaasulaitoksen rakentamiseksi. Hankkeen kustannusarvio on 1,5 miljoonaa euroa ja sijoituspaikka Joutsa.

Rakennusalan tilanne seudulla on hyvä. Vuoden 2009 aikana käynnistynyt 4-tien rakennusvaihe Hartola-Vaajakoski vaikuttaa seutukunnan elinkeinoelämään positiivisesti tarkastelujaksolla. Valmistumisajankohta on syyskuu 2011. Puolustusvoimien Nokan varikon investointi, noin 40 miljoonaa euroa, jatkuu edelleen ja tarjoaa työtilaisuuksia seudun urakoitsijoille. Valmistuminen ajoittuu vuoteen 2012. Luhangan kunta toteuttaa lämpökeskuksen ja keskustan lämpöverkon rakentamisen sekä Luhanka-Tammijärvi vesi- ja viemärilinjat 2011 aikana.

Luhangan investointiohjelmassa on myös erityisryhmien palvelutalon rakentaminen, mikä ulkopuolisen rahoitusosuuden toteutuessa käynnistyy vuoden 2011 aikana ja toteutuu pääosin vuonna 2012. Joutsassa julkisena investointina käynnistyy vuoden 2011 aikana Joutsan kunnan yhtenäiskoulun rakentaminen. Lisäksi on käynnissä asuntotuotantoon liittyviä rakennushankkeita. Luhangan kunnan Hepoluhdan alueen tonttien myynti on edennyt hyvin ja rakentaminen alueella on käynnistynyt ja laajenee edelleen. Useiden mm. seniori-/vanhusasuntoihin kohdistuvien odotetaan käynnistyvän seuraavan jakson aikana. Keväällä 2010 aloitettavaksi suunniteltu ABC-liikenneaseman rakentaminen odottaa edelleen uudelleen arviointia.

ennen mahdollista rakennusratkaisua, joka siirtynee ainakin tarkastelujakson loppupuolelle, mahdollisesti kauemmaksi. Tilanne on vastaava suunnitteilla olevan Tokmannin myymälän rakennusratkaisun osalta.

Kaupan ja palvelualueiden osalla tilanne on säilynyt ennallaan ja palvelujen osalta jopa odotuksia parempana. Tähän on vaikuttanut mm. loma-asuntojen kasvava määrä ja se, että loma-asuntoja käytetään läpi vuoden, jolloin kysyntää riittää koko vuodelle.

Alkutuotannon osalta tilanne on säilynyt ennallaan ja muutosta ei ole odotettavissa. Tilojen määrä edelleen laskee, mutta vastaavasti toimivien tilojen toimintojen kasvattaminen on säilyttänyt maatalouden aseman ennallaan.

Metsätaloudessa tilanne on ollut hyvä ja vastannut arvioitua kehitystä. Tilanne tulee säilymään vastaavanlaisena tarkastelujaksolla. Tähän vaikuttaa metsäyhtiöiden ja paperiteollisuuden parantunut tilanne ja merkitystä on ollut metsän myyntiin kohdistuvalla 25 %:n verohelpotuksella, joka oli voimassa 2010 vuoden loppuun. Verohelpotuksen ehtojen mukaisesti puun korjuu tulee toteuttaa 2011 aikana. Tarkastelujaksolla korjuutoiminta tulee työllistämään täysimääräisesti urakoitsijat.

Metsäpalveluyritysten työtilanne on ollut hyvä ja jatkunee edelleen samanlaisena, joskin alkuvuoden toimintaa tulee hankaloittamaan talvikauden vaikeat olosuhteet. Kevään 2010 aikana valmistuu selvitystyö, jossa arvioidaan laajan biotermiinalin rakentamista seutukunnalle.

Yritysten perustaminen on säilynyt aiemman tason mukaisena ja tilanteen odotetaan pysyvän samana. Lopettamisien tai konkurssien osalta ei ole näkyvissä lisäyksiä. Seutukunnan yritysten omistajanvaihdostilannetta ja yrittäjien eläköitymistä on kartoitettu säännöllisesti, eikä määrissä odoteta merkittävää muutosta.

Elinkeino toiminnan näkökulmasta Joutsan seutukunnalla on kiinnitetty huomiota maakunnallisen laajakaistahankkeen toteutumiseen. Tämänhetkisen arvion mukaan hankkeen toteutuminen näyttää epätodennäköiseltä nykyisessä muodossa ja mm. Luhangan kunta miettii omaa vaihtoehtoista ratkaisumallia. Laajakaista-hankkeella arvioidaan olevan merkitystä seutukunnan haja-asutusalueen yritystoiminnalle sekä asumiselle.

Työttömyyden määrä ja rakenne

Työttömien määrä laski vuoden 2010 aikana tasaisesti ja Joutsan seutukunnan keskimääräinen työttömyysaste oli 11,7 %. Alueen työllisyyttä on tukenut merkittävästi edellä mainitut julkiset tiehallinnon ja puolustusvoimien hankkeet, jotka jatkuvat vielä tarkastelukaudella.

Kausivaihtelusta johtuen työttömyysaste oli joulukuun tilannekatsaustiedon mukaan 13,2 %. Talvikauden työllisyystilannetta saattaa vuoden alussa heikentää metsätoimialan korjuuolosuhteista johtuvat lomautukset. Työllisyys tulee parantumaan jo kevätkaudella ja työttömyysaste laskemaan tasaisesti tarkastelujakson aikana.

Työvoiman rakenteessa ei muutoksia. Seudun väestörakenteen kehitys näkyy työvoimaluvuissa selvästi. Yli 50-vuotiaiden työttömien osuus työttömistä on 47,2 %. Vastaavasti nuorten alle 25-vuotiaiden osuus on 5,9 %. Rakenteellisen työttömyyden taso seutukunnalla on korkea.

Työvoiman kysyntä ja osaavan työvoiman saatavuus

Uusia työpaikkoja ei ole juuri syntynyt, ja rekrytoinnit ovat tarkasteluaikana vähäisiä. Työpaikkoja on ollut tarjolla lähinnä sosiaali- ja terveysalalla, palvelualueilla sekä luonnonvara-aloilla. Erityisiä rekrytointiongelmia ei seutukunnalla ole nähtävissä.

Työvoiman kysyntä kohdistuu arviointiajankohtana terveys- ja sosiaalialan tehtäviin (mm. terveydenhuollon hoitajat/lääkärit sekä sosiaalialan ammattihenkilöstöön). Lisäksi kysyntää on luonnonvara-aloilla (metsänhoito- ja maataloustyöntekijät). Näiden ammattiryhmien osalta uskotaan myös kysynnän kasvavan edelleen.

Työmarkkinoiden edelleen elpessä työvoiman kysynnän uskotaan kasvavan. Seutukunnan ikärakenne näkyy työnhakijoiden ikääntymisenä ja tämä kehityskulku tulee asettamaan haasteita osaavan työvoiman saatavuuden turvaamisessa.

Jyväskylän seutukunta

Hankasalmi, Jyväskylä, Laukaa, Muurame, Petäjävesi, Toivakka, Uurainen

Jyväskylän seutukunnassa asui vuoden 2010 lopussa 173 652 asukasta. Vuoden aikana kasvua oli 1 569 henkilöä. Vuonna 2009 seutukunnassa oli 9 251 yritysten toimipaikkaa, joissa työskenteli 41 706 henkilöä. Vuoden 2010 joulukuussa työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta oli 12,9 %, ja työttömiä työnhakijoita oli 10 812.

Jyväskylän seutukunta	Tilanne nyt verrattuna vuoden takaiseen	Tilanne 6 kk kuluttua verrattuna nykyhetkeen	Tilanne 12 kk kuluttua verrattuna nykyhetkeen
Elinkeinoelämä ja yritystoiminta	+	+	+
Työttömyyden määrä ja rakenne	+	+	+
Osaavan työvoiman saatavuus	0	0	-
Arviointiasteikko: (++) paljon parempi, (+) parempi, (0) ennallaan, (-) heikompi, (--) paljon heikompi			

Elinkeinoelämän ja yritystoiminnan tilanne ja näkymät

Teollisuuden tilauskannat ovat hitaassa kasvussa. Osalla yrityksistä on edelleen vaikeuksia kannattavuuden osalta. Suomessa teknologiateollisuuden tilauskanta on edelleen lyhyt, mutta työtilanne on kohtuullisen hyvä. Hintakilpailu on kovaa ja katteet pieniä. Kasvun rahoitus on ongelmallista. Lähimmän puolen vuoden aikavälillä vientiteollisuus piristyy kasvuun, mutta ponnisteluja viennin edistämiseksi on tehtävä.

Seuraavan vuoden aikana talous elpyy ja suunta on nouseva. Teollisuuden investoinnit elpyvät, mutta suuria investointipiikkejä ei ole odotettavissa. Kasvunopeus on seuraavan vuoden aikana todennäköisesti maltillista – mitään huippukasvua ei varmaankaan päästä todistamaan; esim. Euroopassa taantumasta toipuminen etenee eri tahtia eri maissa ja se heijastuu myös meille. Jos seudun yrityksillä on yhteyksiä Kauko-Aasian talouksiin (erityisesti Kiina), näissä yrityksissä kasvu on nopeampaa. Euroopan finanssikriisi aiheuttaa edelleen epävarmuutta taloudessa. Ellei Euromaiden pankkikriisi heikennä tilannetta olennaisesti, taantuma alkaa olla takana, mutta kasvu on edelleen verikkaista.

Uusia avauksia syntyy lähinnä toimitilarakentamisen seurauksena, mikä kertonee osaamisintensiivisten työpaikkojen määrän kasvusta. Uusi Innova2-rakennus valmistuu keväällä 2012 Lutakkoon. Toiseen vaiheen toimistotilojen pinta-ala on n. 10 000 bruttoneliometriä. Tämän lisäksi käynnistyy Innoroad Park -alueella toimitilahankkeita.

Palvelualat lisäävät suhteellista osuuttaan seudun taloudessa Jyväskylässä on vireillä kaupan rakennushankkeita, joista osan voidaan arvioida käynnistyvän vuoden sisällä. Peurungan matkailukeskuksen kylpyläinvestointi käynnistyy maaliskuussa 2011.

Työttömyyden määrä ja rakenne

Työttömyys laskee maltillisesti lisääntyvän talouskasvun seurauksena, mutta työttömyyden taso säilyy edelleen korkeana. Erityistoimia työllisyyden lisäämiseksi tarvitaan edelleen.

Jyväskylän kaupungissa on 62 % Keski-Suomen työttömistä nuorista. Nuorten ja korkeasti koulutettujen urakehitys on heikko, koska he työllistyvät pätkä- ja lyhytaikaisiin, koulutusta vastaamattomiin töihin monien vuosien ajan valmistumisen jälkeen. Vakituisen työpaikan saanti edellyttää usein muuttoa toiselle paikkakunnalle. Yli 50-vuotiaiden työttömyys on nousussa samoin pitkäaikaistyöttömyys.

Uusien työpaikkojen määrä kasvaa erityisesti palvelualoilla. Teollisuuden työvoiman tarve ei juurikaan kasva. Erityistoimia työllisyyden lisäämiseksi tarvitaan edelleen. Pitkäaikaistyöttömien määrä on kasvanut taantuman aikana – heidät pitää palauttaa työelämään.

Työvoiman kysyntä ja osaavan työvoiman saatavuus

Alueella kaikki indikaattorit osoittavat hyvää työvoiman saatavuutta ja useilla toimialoilla tilanne on suhteellisen hyvä. Lähiaikoina taantuman aikana lomautetut palaavat tehtäviinsä ja irtisanotuille avautuu uusia työpaikkoja.

Työvoiman saatavuuden ongelmat koskettavat tällä hetkellä eräitä erityisaloja ja tiettyjä ammattiryhmiä ja uusia alakohtaisia saatavuusongelmia alkaa ilmaantua. Työvoimapulaa on näkyvissä erityisesti ICT-alalla. Myös sosiaali- ja terveysalalla ja rakennusalalla on työvoiman saatavuudessa ongelmia. Palvelualojen työvoiman saatavuus heikkenee hieman kysynnän kasvaessa.

Teknoliateollisuudessa työvoimaa saa kohtuullisen hyvin ja ammattitaito on kohtuullisen hyvällä tasolla. Jonkin ajan päästä on ennakoitavissa, että tietyissä tehtävissä ammattitaidossa alkaa olla puutteita. Tulevaisuudessa yhä useammin ulkomailta rekrytoidaan vuokratyövoimaa pidempiaikaisempiinkin projekteihin ja kapasiteetin tasaamiseen.

Saatavuusongelmat nousevat esiin isossa mitassa parin kolmen vuoden sisällä, mutta jo nyt siihen pitää valmistautua esimerkiksi kouluttamalla työvoimaa, edistämällä ammatillista liikkuvuutta ja muilla mahdollisilla toimenpiteillä. Ikääntyminen uhkaa joitakin pieniä yrityksiä, joille ei löydy jatkajaa ja joissa toiminnan kehitys on jäänyt tekemättä.

Jämsän seutukunta

Jämsä, Kuhmoinen

Jämsän seutukunnassa asui vuoden 2010 lopussa 25 256 asukasta. Vuoden aikana vähennystä oli 282 henkilöä. Vuonna 2009 seutukunnassa oli 1 652 yritysten toimipaikkaa. Vuoden 2010 joulukuussa työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta oli 13,8 %, ja työttömiä työnhakijoita oli 1 580 henkilöä.

Jämsän seutukunta	Tilanne nyt verrattuna vuoden takaiseen	Tilanne 6 kk kuluttua verrattuna nykyhetkeen	Tilanne 12 kk kuluttua verrattuna nykyhetkeen
Elinkeinoelämä ja yritystoiminta	+	+	++
Työttömyyden määrä ja rakenne	+	+	+
Osaavan työvoiman saatavuus	0	0	-
Arviointiasteikko: (++) paljon parempi, (+) parempi, (0) ennallaan, (-) heikompi, (--) paljon heikompi			

Yleinen tunnelma alueella

Jämsän seudun talouselämä on vilkastumassa noususuhdanteen myötä. Investointeja on vireillä runsaasti. Tunnelma on positiivisen odottava.

Elinkeinoelämän ja yritystoiminnan tilanne ja näkymät

Paperiteollisuuden tilanne on vakiintunut. Paperinvalmistajia ei ole irtisanottu tai lomautettu viimeisen puolen vuoden aikana ja alan tilanne on vakaa Jämsänjokilaakson osalta. Teollisuuden oman arvion mukaan teollisuuden tuotteiden, erityisesti painopapereiden kysynnän ennustetaan kääntyvän osassa maailmaan hienoiseen laskuun, osassa kasvavan. Samoin kysynnän vaihtelun arvioidaan lisääntyvän.

Ilmailuteollisuuden kysynnän ja tarjonnan arvioidaan säilyvän kohtuullisella tasolla. Lomautuksia ei odoteta seuraavan 6 – 12 kuukauden jaksolla. Lähiaikoina toteutuvien kehittämishankkeiden ja laajennusinvestointien vaikutusten arvioidaan tuottavan tuloksia aikaisintaan 12 kuukauden kuluttua.

Konepajateollisuus on elpynyt vuoden 2009 tasosta. Alihankinnan tilauskantaa riittää koneistustöissä, mutta levytöiden osalta markkina ei ole palautunut vuoden 2008 tasoon. Konepajateollisuuden ala on murroksessa, sillä päämiehet teettävät aiempaa enemmän alihankintoja Suomen rajojen ulkopuolella ja suuret toimijat tarjoavat myös pieniä urakoita. Vaikka ala ei ole lomauttanut viimeisen puolen vuoden aikana henkilöstöään, kysynnän epävarmuuden uskotaan heijastuvan yritysten toimintaan seuraavan jakson aikana.

Rakennusala tilanne on säilynyt ennallaan. Jämsän yläkoulun rakennushanke on käynnissä. Lisäksi käynnissä on useita korjausrakentamiseen, asuinrakentamiseen tai liikenneväyliin liittyviä hankkeita. Useiden toimintavalmiiden investointisuunnitelmien odotetaan käynnistyvän seuraavan 12 kk:n aikana.

Vähittäiskaupan alalla tilanne säilyy pääosin vakiintuneena. Päivittäistavarakaupan alalla odotetaan kasvua, sillä yksi alalla toimivista ketjuista on investoimassa alueelle. Erikoiskaupan alalle tasaista peruskysyntää luovat Jämsän seudulla vierailevat matkailijat. Suurta kasvua ei ole odotettavissa.

Palvelualalla siivous- ja kiinteistöalan yrityksiltä kysytään hyvin palveluita. Hyvinvointialalla ei ole päästy odotettuun kasvuun julkisen ja yksityisen sektorin yhteistyössä. Jokilaakson Terveys Oy:n toiminnan käynnistyminen on vaikuttanut myönteisesti terveysalan palvelutarjontaan. Alalle tuo kasvua laajeneva kuluttajakysyntä.

Matkailussa Jämsän seudun vahva kasvu jatkuu edelleen. Vuoden 2010 tammi-syyskuun rekisteröityjen yöpymisten kasvu lisääntyi edelliseen vuoteen verrattuna lähes 11 %. Kasvua tuli sekä kotimaasta (+8,9 %), että ulkomailta (+19,9 %). Eniten yöpyjiä tuli Venäjältä ja Virosta, yhteensä $\frac{3}{4}$ kaikista ulkomaisista

matkailijoista. Tulevan 12 kuukauden aikana odotetaan vahvaa kasvua matkailukeskusrakentamiseen, mikä varmistaa kasvun jatkumisen myös tulevina vuosina.

Maataloudessa ja alkutuotannossa ei ole näköpiirissä merkittäviä muutoksia, mutta joitakin toiminnan lopettamisia ja sukupolvenvaihdoksia on vireillä. Bioenergiatuotanto lisääntyy maatalouden sivuelinkeinona.

Yrityksiä on perustettu 2010 hieman vähemmän, kun edellisinä vuosina. Lakkautettujen yritysten määrässä ei ole tapahtunut oleellista muutosta. Yrityspalveluiden piiriin tulleiden omistajanvaihdosten määrä on selkeästi lisääntynyt. Perustannan odotetaan pysyvän nykytasolla seuraavan puolen vuoden jaksolla ja omistajanvaihdosten määrän kiihtyvän.

Työttömyyden määrä ja rakenne

Työttömien määrä alkoi laskea elokuusta 2010 laskien loppuvuoden. Työttömyys on laskenut samaa vauhtia kuin maassa keskimäärin. Uusia ryhmälomautuksia ei ole viimeisen 6 kuukauden aikana toteutunut. Lomautusten väheneminen on nostanut miesvaltaisten alojen työllisyyttä ja tasannut sukupuolten välistä eroa työttömyydessä.

Nuorten työttömyys on vähentynyt. Nuorten osuus työttömistä on samaa tasoa maan keskiarvon kanssa. Pitkäaikaistyöttömyys on kasvanut vähän.

Avointen työpaikkojen määrä kasvoi edellisen vuoden jälkimmäisellä vuosipuoliskolla. Paikat täyttyivät vielä nopeasti.

Työttömyys vähenee vuoden 2011 aikana, alkuvuodesta verkkaisesti, mutta loppuvuodesta kiihtyen. Merkittäviä irtisanomisia tai lomautuksia ei ole odotettavissa. Rekrytointiongelmat lisääntyvät sosiaali- ja terveydenhuoltoaloilla. Työmarkkinoiden kysynnän elpyminen ja kasvava eläköityminen vaikeuttaa osaavan työvoiman saatavuutta useammalla toimialalla seuraavan 12 kuukauden aikana.

Työvoiman kysyntä ja osaavan työvoiman saatavuus

Jämsän seudun väestön eläköitymisen tahti tulee olemaan kiivaimmillaan vuosien 2016 ja 2025 välillä.

Suurimmat haasteet osaavan työvoiman hankinnassa kohdataan terveydenhuollossa, paperiteollisuudessa ja yritystoiminnassa. Paperiteollisuuden haasteena on löytää teollisuuteen osaavia tekijöitä, jotka hallitsevat sekä käytön, että kunnossapidon osaamisen. Myös ilmailuteollisuus rekrytoi vuosittain uusia osaajia. Avoimeksi tulevat tehtävät ovat tyypillisesti tarkkuutta ja erityisosaamista vaativia tehtäviä tai työnjohto- ja asiantuntijatehtäviä.

Kunta-alalla suurimmat rekrytointiongelmat ovat sosiaali- ja terveyssektorilla. Sairaanhoidajista on ollut pulaa jo pidempään ja eläköitymisen seurauksena vaje kasvaa. Puutteita tulee olemaan myös siivous- ja tukihenkilöstöstä.

26 % keskisuomalaisista pk- yrityksistä on omistajanvaihdostilanteessa seuraavan viiden vuoden aikana. Jämsän seudulla se tarkoittaa n. 400 yrityksen omistajanvaihdosta tai lopettamista. Vaikka matkailualalla toimiva työvoima on keski-ikältään suhteellisen nuorta, alalla tarvitaan jatkuvasti kielitaitoisia ja joustavia monialaosajia sekä nykyistä palvelutarjontaa laajentavia yrittäjiä.

Keuruun seutukunta

Keuruu, Multia

Keuruun seutukunnassa asui vuoden 2010 lopussa 12 555 asukasta. Vuoden aikana vähennystä oli 121 henkilöä. Vuonna 2009 seutukunnassa oli 832 yritysten toimipaikkaa. Vuonna 2010 joulukuussa työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta oli 12,5 %, ja työttömiä työnhakijoita oli 687.

Keuruun seutukunta	Tilanne nyt verrattuna vuoden takaiseen	Tilanne 6 kk kuluttua verrattuna nykyhetkeen	Tilanne 12 kk kuluttua verrattuna nykyhetkeen
Elinkeinoelämä ja yritystoiminta	+	+	++
Työttömyyden määrä ja rakenne	-	0	+
Osaavan työvoiman saatavuus	0	0	-
Arviointiasteikko: (++) paljon parempi, (+) parempi, (0) ennallaan, (-) heikompi, (--) paljon heikompi			

Yleinen tunnelma alueella

Keuruun alueella odotukset vuoden 2011 talouskehityksestä ovat myönteisiä. Kehittämissyhtiö Keulink Oy:n seutukunnan yrittäjältä keräämät tiedot kertovat, että alueella vallitsee positiivinen vire ja taantuma näyttää olevan taakse jäänyttä elämää.

Elinkeinoelämän ja yritystoiminnan tilanne ja näkymät

Seutukunnan tulevaisuudennäkymät ovat tällä hetkellä hyvin positiiviset yritysten investointien, uusien yritysten sekä palvelutarjonnan osalta. Erityisesti kaupan investoinnit ovat merkittävässä kasvussa. Haasteita tulevaisuuteen tuo eläköityvien yrittäjien suuri määrä.

Vuonna 2010 Keuruun seutukunnalle on edellisvuosien tapaan perustettu vilkkaasti uusia yrityksiä, yhteensä 61 uutta yritystä, joista Keuruulle 53 ja Multialle 8. Perustetut yritykset toimivat pääasiassa palvelualalla, mutta joukosta löytyy muun muassa rakentamiseen liittyviä palveluja, hyvinvointialan yrityksiä ja kuljetustoimintaa. Starttirahapäätöksiä on vuonna 2010 tehty yhteensä 14 kpl. Omistajanvaihdokset, yrityskaupat ja erilaiset fuusiot ovat selkeästi vilkastuneet.

Keuruun seutukunnan metallitoimiala on elpynyt taantumasta suhteellisen hyvin kustannusrakenteen sopeuttamisen ja pk-yritysten joustavan toiminnan ansiosta. Vapaina olleet julkiset yritystilat on otettu pääosin käyttöön ja useat alueen yritykset tarvitsevat lisätilaa jatkossakin. Vientivetoisen teknologiateollisuuden kasvu on voimistunut vuoden aikana ja kasvun ennustetaan jatkuvan, mikä on jo heijastunut työpaikkakehitykseen.

Elintarviketeollisuuden näkymät ovat hyvät. Se on ainoa toimiala, jota lama ei ole koetellut. Toimialaan liittyvien investointien odotetaan käynnistyvän kuluvan vuoden aikana.

Kaupan ja palvelualojen näkymät ovat suotuisat. Vähittäiskaupassa Keuruun vahva kasvu jatkuu edelleen. Keuruun Megamarket Oy rakentaa uuden suurmyymälän Keuruun keskustaan, Tervan eteläiselle uudelle

liikerakennustontille. Rakennushanke käynnistyi joulukuussa 2010 ja valmistuu kesäkuussa 2011. Keuruu kiinnostaa Läntisen Keski-Suomen palvelujen keskuksena; kaupan alalla odotetaan uusia investointipäätöksiä yrityspuolelle kuluvan talven aikana.

Seututerveyskeskuksen toiminta käynnistyi Keuruulla ja Multialla vuoden 2011 alussa. Hyvinvointialan yksityisen sektorin hankkeet eivät ole edenneet kasvavasta kysynnästä huolimatta.

Keurusseudun matkailu on hyvin riippuvainen toimialan veturiyrityksen, Hotelli Keuruselän toiminnan kehitymisestä. Keuruulla toimivan Iso Kirja ry:n järjestämät suurtahtumat tuovat alueelle parhaimmillaan 35 000 uniikkikävijää. Toinen seutukunnalla järjestettävä suurtahtuma on Keuruun markkinat, joka kokoa vuosittain lähes 30 000 kävijää. Seutukunnalla järjestetään vuosittain yli 1 000 erilaista urheilu-, kulttuuri- ja matkailutapahtumaa.

Metsätalouden kokonaismerkitys seutukunnalla, erityisesti Multialla on huomattava; tulevaisuuden mahdollisuutena pidetään bioenergia-alan kasvua.

Yritysten investointihalukkuus on kasvanut merkittävästi edellisvuoteen verrattuna. Teollisuuden investoinnit ovat kohdistuneet monipuolisesti eri toimialoille: metalli-, elintarvike- ja muoviteollisuuteen sekä graafiselle toimialalle. Keuruun Keilakeskus Oy:n tammikuussa 2011 valmistunut yksityinen investointi tukee erinomaisesti Keuruun kaupungin suunnitelmaa keskustan viihtymisvyöhykkeestä. Maaseutuohjelman yritystukia on haettu ajanjaksolla vilkkaasti. Teollisuuden investointien ennustetaan moninkertaistuvan vuonna 2011 edellisvuoteen verrattuna.

Kunnat ovat panostaneet toimintaympäristön kehittämiseen mm. käynnistämällä uusia kaavoitushankkeita. Suuri julkinen hanke, Varissaareen bioenergiälämpövoimala, valmistui syksyllä 2010. Multian kunta investoi Palvelukeskus Poukaman kehittämiseen, mm. uuden keittiön kehittämisen kautta.

Työttömyyden määrä ja rakenne

Keuruu on Keski-Suomen aktiivisin kunta kuntouttavan työtoiminnan käytön osalta. Keuruun kaupungin työllisyysyksikön kautta panostetaan vaikeasti työllistettävien aktivoimiseen. Multian kunta puolestaan on lisännyt oppisopimuksen käyttöä erityisesti sosiaali- ja terveystieteillä. Nuorten työttömien sijoittumista ja ohjaamista on parannettu lisäämällä kaupungin, kehittämissyhtiön ja TE-toimiston yhteistyötä, mm. EOP-Ennakoiva osaaminen ja perehdyttäminen -hanke.

Keuruun seutukunnan rakennetyöttömien määrä on kuitenkin edelleen suuri ja vuosi 2011 tulee olemaan haasteellinen erityisesti rakenteellisen työttömyyden suhteen. Varovaisten positiivisten odotusten mukaan vuoden 2011 lopussa työllisyyden odotetaan alkavan parantua ja kokonaistyöttömyyden kääntyvän laskuun.

Työvoiman kysyntä ja osaavan työvoiman saatavuus

Keuruun seutukunnalla työvoimaa tullaan tarvitsemaan vuonna 2011 edelleen hoiva-alalla erityisesti vanhuspalveluissa, päivähoidossa ja terveydenhoidossa. Tarve on laajentunut koskemaan myös muita toimialoja. Erityisosaamista vaativilla yrityksillä on ollut jopa vaikeuksia rekrytoida työvoimaa. Keuruun seutukunnan elintarviketeollisuus työllistää merkittävästi seutukunnan ja lähiympäristön naistyövoimaa kausiluonteisesti. Kaupan vilkastuminen tuo uusia työpaikkoja palvelualalle. Metallitoimialan vilkastuminen näkyy työvoimakysynnässä. Seutukunnalla on saatu hyviä tuloksia toimijoiden yhdessä järjestämistä rekrytointikampanjoista.

Keuruun lähiympäristössä on useita eri ammattialojen koulutusmahdollisuuksia. Omalla seutukunnalla on tällä hetkellä toisen asteen koulutustarjonnassa mahdollisuus ainoastaan lähihoitajakoulutukseen. Omaehtoiseen koulutukseen haetaan merkittävästi aiempia vuosia enemmän.

Työvoiman ikääntymisen vuoksi jatkossa tulee entistä enemmän kiinnittää huomiota työvoiman tarpeen ennakkointiin pitkällä tähtäyksellä.

Saarijärven-Viitasaaren seutukunta

Kannonkoski, Karstula, Kinnula, Kivijärvi, Kyyjärvi, Pihtipudas, Saarijärvi, Viitasaari

Saarijärven-Viitasaaren seutukunnassa asui vuoden 2010 lopussa 33 089 asukasta. Vuoden aikana vähennystä oli 257 henkilöä. Vuonna 2009 seutukunnassa oli 2818 toimipaikkaa, joissa työskenteli 6353 henkilöä. Vuoden 2010 joulukuussa työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta oli 13,8 %, ja työttömiä työnhakijoita oli 1939.

Saarijärven-Viitasaaren seutukunta	Tilanne nyt verrattuna vuoden takaiseen	Tilanne 6 kk kuluttua verrattuna nykyhetkeen	Tilanne 12 kk kuluttua verrattuna nykyhetkeen
Elinkeinoelämä ja yritystoiminta	+	+	+
Työttömyyden määrä ja rakenne	+	+	+
Osaavan työvoiman saatavuus	0	0	0
Arviointiasteikko: (++) paljon parempi, (+) parempi, (0) ennallaan, (-) heikompi, (--) paljon heikompi			

Yleinen tunnelma alueella

Seutukunnalla ollaan toipumassa lamasta. Työllisyys on kohentunut vuoden aikana tasaisesti. Yt-neuvottelut ja lomautukset ovat merkittävästi vähentyneet. Kiinnostus yrittäjyyteen on säilynyt vahvana taloustaantumankin aikana.

Tunnelma on silti pääosin odottava. Yleisen taloustilanteen epävarmuus EU:ssa ja Suomessa pitää yllä epävarmuutta niin talouskasvun voimistumiseen kuin myös investointien käynnistymiseen. Nähtävissä on varautumista pitkään hitaan kasvun kauteen. Samaan aikaan haasteena on kilpailukyvyyn säilyttäminen. Teollisten yritysten menestyminen pitää seutukuntaa pystyssä. Yritykset, joilla on hyvä asema globaalien markkinatoimijoiden kanssa, ovat pääsemässä mukaan alkavan kasvun suuntaan. Kauppa- ja palveluyritykset sinnittelevät ja joitain yksittäisiä hyviä avauksia on saatu aikaan. Uskoa bioenergiasektorin tulevaan kasvuun vielä löytyy, mutta rohkaisevia näyttöjä tarvitaan kipeästi. Maataloussektoria leimaa varovaisuus kehittämistoimissa.

Uusien investointihankkeiden osalla on hienoista myönteistä "värinää" havaittavissa seutukunnalla. Nyt tulisikin joustavin osaamis- ja rahoitusinstrumentein vastata huutoon ja rohkaista toimintaan.

Elinkeinoelämän ja yritystoiminnan tilanne ja näkymät

Yritysten perustaminen on jatkunut aktiivisena ja starttirahan käyttö on jatkunut samansuuruisena kuin edellisvuonna. Lisäys on kohdistunut lähinnä palvelualan yrityksiin. Halukkuutta isojen investointien rahoitukseen ei alkavassa yritystoiminnassa juuri ole löytynyt. Haasteena on jatkajien löytäminen eläköityville

yrittäjille, mikä näkyy erityisesti palvelualalla. Omistajan- ja sukupolvenvaihdokset näkyvätkin kasvavana ryhmänä myös starttirahan hakijoissa. Usein uudet työpaikat syntyvät toimintaansa laajentavaan yritykseen.

Tuotannollisissa klustereissa on yrityksissä olevaa osaamista ja uusia liiketoiminta-alueita pystytty hyödyntämään. Energia-alalla julkisten linjausten viivästyminen on heijastunut siten, että laitevalmistuksen tilauskannat kotimaassa ovat suunnilleen samalla tasolla kuin vuosi sitten. Kansainvälinen kysyntä on hieman vilkastunut. Biopolttoaineiden hankinta ja käyttö on alueella hieman lisääntynyt. T&K-sektorilla ammattikorkeakoulu on tehnyt merkittäviä investointeja Bioenergiakeskuksen kattilatestauslaboratorioon ja laitekannan varustamiseen. Yrityksissä on odottava tunnelma tulevaisuuden ratkaisujen suhteen.

Bioenergiasektorin uskotaan työllistävän yhä enemmän raaka-aineen hankintaketjuissa, palveluliiketoiminnassa sekä laitevalmistuksessa, T&K-työssä ja koulutuksessa.

Maataloudessa investointeja on suunnitteilla, mutta niiden toteuttamista lykätään. Tähän ovat syynä yhtäältä tuottajahintakehityksen epävarmuus ja toisaalta rahalaitosten voimakkaasti kasvanut ”herkkyys” rahoituspäätöksissään. Investointien kasvu kytkeytyy myös liiketoimintalähtöisen maa- ja metsätalouden ymmärryksen lisääntymiseen. Maidon- ja lihantuotannon markkinat, kysyntä ja jalostusketju pohjoisen Keski-Suomen kannalta kunnossa, mutta maatalouden rakennekehitys syvenee. Suurissa yksiköissä ovat henkilöriskit kasvaneet, koska osaavan työvoiman saatavuus on rajallinen.

Palvelusektorin yritykset ovat menestyneet kohtuullisesti. Hyvinvointipalvelut ovat kasvussa. Uhkana on isojen kansainvälisten toimijoiden rantautuminen kuin myös pienten hoiva-alan yritysten vetäjien jaksaminen. Julkisia palveluja puretaan edelleen lähinnä maakunnan reuna-alueilta.

Työttömyyden määrä ja rakenne

Työttömyys on lievässä laskussa kaikissa ikä- ja ammattiryhmissä. Pitkäaikais- ja rakenteellinen työttömyys ovat hieman lisääntyneet taloustaantumien seurauksena. Työttömistä suurimmalla osalla on keskiasteen tutkinto. Työttömien mahdollisuus tehdä työttömyysturvalla omaehtoisia opintoja on lisännyt koulutusaktiivisuutta ja osaltaan ehkäissyt työttömyyden pitkittymistä.

Nuorten työttömyys on pääasiassa alle 3 kk johtuen nuorten yhteiskuntatakuusta, jonka mukaan nuoret ohjataan palveluihin nopeasti. Osa nuorisotyöttömistä tarvitsee kuitenkin huomattavan paljon hoito- ja kuntoutuspalveluja ennen muita toimenpiteitä. Väilyömarkkinoiden palveluiden volyyminä on kasvatettu ja kehitetty lukuisilla työllisyyspoliittisilla ja ESR-hankkeilla.

Työvoiman kysyntä ja osaavan työvoiman saatavuus

Työllisyystilanne on kohentunut tasaisesti vuoden mittaan. Toimialoittain maltillinen työllisyyden elpyminen näkyy teollisuudessa ja rakentamisessa, mutta vilkkainta työvoiman kysyntä on edelleen sos. ja terveysalan palveluissa sekä palvelu- ja kaupan aloilla.

Teollisuuden uudet työpaikat ovat ammattitaitoa vaativia ja tähän tarpeeseen on voitu vastata mm Rekry- ja Täsmäkoulutuksella. Uusia työnantajayrittäjien saamista alueelle tarvitaan. Kunnat ja yritykset ovat työllistäneet aiempia vuosia aktiivisemmin pitkäaikaistyöttömiä. Nämä yhdessä ovat alentaneet työttömyysastetta. Siirtymiä väilyömarkkinoilta avoimille työmarkkinoille tapahtuu kuitenkin erittäin vähän.

Yritysten työvoimatarpeisiin on pystytty vastaamaan yleisesti ottaen hyvin. Yritykset ovat kiinnostuneet kotimaisesta ja ammattitaitoisesta työvoimasta. Ulkomaisen työvoiman tarve on vähäistä. Osaavan ja hintakilpailukykyisen työvoiman vaikeasta saatavuudesta on yksittäisiä merkkejä jo olemassa. Teollisuuden uudet, erityisosaamista ja -koulutusta vaativat työpaikat täyttyvät osin alueen ulkopuolisella työvoimalla.

Terveydenhuolto- ja sosiaalialan koulutettua työvoimaa ei juurikaan ole reservissä. Bioenergia-alan tulevat työvoimatarpeet ovat vielä selkiintymättömiä. Työvoiman saatavuutta, pysyvyyttä ja soveltuvuutta on tuettu mm räätälöidyllä yhteishankintakoulutuksilla. Omaehtoinen opiskelu työttömyysturvalla on ollut viimeisen vuoden aikana suosittua. Se on merkittävästi korvannut perinteistä ryhmämuotoista työvoimakoulutusta.

Äänekosken seutukunta

Konnevesi, Äänekoski

Äänekosken seutukunnassa asui vuoden 2010 lopussa 23 206 asukasta. Vuoden aikana vähennystä oli 8 henkilöä. Vuonna 2009 seutukunnassa oli 1 228 yritysten toimipaikkaa, joissa työskenteli 5 643 henkilöä. Vuoden 2010 joulukuussa työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta oli 14,6 %, ja työttömiä työnhakijoita oli 1 529.

Äänekosken seutukunta	Tilanne nyt verrattuna vuoden takaiseen	Tilanne 6 kk kuluttua verrattuna nykyhetkeen	Tilanne 12 kk kuluttua verrattuna nykyhetkeen
Elinkeinoelämä ja yritystoiminta	+	+	+
Työttömyyden määrä ja rakenne	0	+	+
Osaavan työvoiman saatavuus	+	0	0
Arviointiasteikko: (++) paljon parempi, (+) parempi, (0) ennallaan, (-) heikompi, (--) paljon heikompi			

Yleinen tunnelma alueella

Työllisyys on kohentunut vuoden aikana tasaisesti. Yt-neuvottelut ja lomautukset ovat merkittävästi vähentyneet. Kiinnostus yrittäjyyteen on säilynyt vahvana taloustaantumankin aikana. Uusia yrityksiä on perustettu starttirahalla noin 50, hieman vähemmän kuin edellisellä vuonna. Starttirahaa hakeneissa on uutena ilmiönä yrittäjien sukupolvenvaihdokset. Toimialoitain maltillinen työllisyyden elpyminen näkyy teollisuudessa ja rakentamisessa, mutta vilkkainta työvoiman kysyntä on edelleen sosiaali- ja terveyspalveluissa sekä palvelu- ja kaupan aloilla.

Elinkeinoelämän ja yritystoiminnan tilanne ja näkymät

Kaupan alan palvelut ovat lisääntyneet ja lisääntyvät tulevaisuudessa. Kauppa ja palvelut investoivat vahvasti. Teollisuudessa investoidaan tuotantoteknologiaan. Kokonaisuutena näkymät ovat positiiviset. Yritysten perustaminen on jatkunut aktiivisena. Starttirahan jatkopäätöksiä tehtiin lievemmin kriteerein kuin normaalisti taloustaantumisen aiheuttamien haasteiden vuoksi. TE-toimistossa yritystoiminnan lopettaneita tulee asiakkaiksi harvakseltaan.

Työttömyyden määrä ja rakenne

Työllisyystilanne on kohentunut tasaisesti vuoden mittaan. Työttömyys kohdistuu miehiin voimakkaammin kuin naisiin. Nuorten alle 25-vuotiaiden työttömyys on lähtenyt laskuun. Suurimmalla osalla työttömistä nuorista on ammatillinen koulutus. Nuorten työllistymistä on tuettu mm. sanssikortilla (palkkatuki

työnantajalle ilman työttömyysehtoa). Yritysten työvoimatarpeisiin on pystytty vastaamaan yleisesti ottaen hyvin.

Rakenteellinen työttömyys on edelleen suurta, näistä 25–30 % on erittäin vaikeasti työllistyviä. He sijoittuvat pääasiassa 3.sektorin tarjoamiin kuntoutus- ja valmennuspalveluihin sekä määräaikaisiin työtehtäviin. Siirtymiä välityömarkkinoilta avoimille työmarkkinoille tapahtuu erittäin vähän.

Avointen työpaikkojen määrä on lähtenyt kasvuun menneen vuoden aikana, mutta on vain noin 60 % vuosien 2006–2007 tasosta. Avoimia työpaikkoja on perinteisesti eniten kiinteistönhuollossa ja siivoustyössä, sosiaali- ja terveyspalveluissa, opetustyössä, myyntityössä ja suurtaloustyössä. Teollisuuden uudet työpaikat ovat suurelta osin vaativaa osaamista ja koulutusta edellyttäviä.

Työttömyys on lievässä laskussa kaikissa ikä- ja ammattiryhmissä. Työttömien mahdollisuus työttömyysturvalla omaehtoiisiin opintoihin on lisännyt koulutusaktiivisuutta ja osaltaan ehkäissyt työttömyyden pitkittymistä. Nuorten työttömyys on pääasiassa alle 3 kk johtuen nuorten yhteiskuntatakuusta, jonka mukaan nuoret ohjataan palveluihin nopeasti. Osa nuorisotyöttömistä tarvitsee kuitenkin huomattavan paljon hoito- ja kuntoutuspalveluja ennen muita toimenpiteitä.

Korkeasti koulutettujen työttömyys on lisääntynyt myös Äänekosken seudulla, mutta on määrällisesti suhteellisen vähäistä. Työttömistä suurimmalla osalla on keskiasteen tutkinto. Pitkäaikais- ja rakenteellinen työttömyys ovat hieman lisääntyneet taloustaantumien seurauksena. Työvoimapolitiittisista toimenpiteistä työttömäksi jäänti on erityisen suurta välityömarkkinoilla olleiden kohdalla.

Vaikeasti työllistyvien määrä seudulla suuri ja välityömarkkinoiden palveluiden volyyymi liian pieni tarpeeseen nähden. Vaikeasti työllistyvien ensisijaiset palvelutarpeet ovat korostuneesti päihde- ja mielenterveyskuntoutuksen puolella, mutta myös fyysisiä työkykyongelmia on paljon. Työttömien terveyspalveluprosessit ja aikuissosiaalityö tukevat aiempaa paremmin työnhakijoiden palvelutarpeita.

Välityömarkkinoiden kokonaisuutta on kehitetty voimakkaasti viimeisen vuoden aikana. Eri toimijoiden palvelut, roolit ja vastuut sekä ohjausprosessit ovat tarkentuneet ja toiminnan vahvuudet ja kehittämishaasteet nousseet selvemmin esille.

Työvoiman kysyntä ja osaavan työvoiman saatavuus

Työvoiman saatavuutta, pysyvyyttä ja soveltuvuutta työnantajien tarpeisiin on tuettu yhteishankintakoulutuksella, jossa on voitu räätälöidä koulutus yrityskohtaisesti työtehtävien ja työn muuttuvien vaatimusten mukaan. Omaehtoinen opiskelu työttömyysturvalla on ollut viimeisen vuoden aikana erityisen suosittu tapa hankkia uusi ammatti tai täydentää aiempia opintoja. Se on merkittävästi korvannut perinteistä ryhmämuotoista työvoimakoulutusta.

Ulkomaisen työvoiman tarve on vähäistä. Yritykset ovat kiinnostuneet kotimaisesta ja ammattitaitoisesta työvoimasta, jota yritykset ovat varsin hyvin saaneet joitakin poikkeuksia lukuun ottamatta.

Äänekosken seudulla on runsaasti maahanmuuttajia. He ovat sijoittuneet melko hyvin työllistämistoimenpitein eri työnantajasektoreille, mutta pysyvämpi työllistyminen on vaikeaa. Keskeiset esteet ovat kieli- ja ammattitaidon puutteet

Terveystieteiden- ja sosiaalialalla on vaikeutta saada riittävästi koulutettua työvoimaa (lääkäri, hammaslääkäri, sairaanhoitaja, ensihoitaja, sosiaalityöntekijä, puheterapeutti). Tilanne on jatkunut jo vuosia. Provisiopalkkainen myyntityö ei motivoi, (myyntineuvottelija, myyntiedustaja), siivoustyössä vaihtuvuus melko suurta (työolot, osa-aikaisuus, palkkaus, töiden raskaus).

Teollisuuden uudet työpaikat ovat suurelta osin vaativaa osaamista ja koulutusta edellyttäviä. Paikat täyttyvät usein alueen ulkopuolisella työvoimalla. Äänekosken seudun työvoima ei pysty kilpailemaan riittävän hyvin vaativista työpaikoista omalla alueellaan.

Alueelliset talousnäkymät kevät 2011 - arvio elinkeinoelämän kehittymisestä seuraavat 6 kk

